

لبخند علما

مجموعه‌ای از لطیفه‌ها و شوخ طبعی‌های
علما و طلاب

www.ketab.ir

منته

انتشارات مسک

سرشناسه: مسائلی، مهدی، ۱۳۶۳ - گردآورنده
 عنوان و نام پدیدآور: لیخند علما: مجموعه‌ای از لطیفه‌ها و شوخ‌طبعی‌های علما و طلاب / مهدی مسائلی؛ ویراستاری
 سمیه‌السادات ابطحی
 مشخصات نشر: اصفهان: مسک، ۱۴۰۳.
 مشخصات ظاهری: ۳۲۲ ص
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۰۹۰۷-۱-۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 عنوان دیگر: مجموعه‌ای از لطیفه‌ها و شوخ‌طبعی‌های علما و طلاب.
 موضوع: شوخی‌ها و بذله‌گویی‌های فارسی -- مجموعه‌ها
 Persian wit and humor -- Collections
 مجتهدان و علما -- شوخی‌ها و بذله‌گویی‌ها
 Ulama -- Humor
 رده بندی کنگره: PIR ۴۲۲۳ [BP۱۵۳ / ۵]
 رده بندی دیویی: ۸۷۷/۰۰۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۹۸۴۶۲۴۶
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

اصفهان، چهارراه نوریاران، کوچه نوریاران، پلاک ۳۵، واحد زیرزمین، نشر مسک تلفن: ۰۹۳۷۵۵۳۳۱	 منه انتشارات مسک	
کانال‌ها در شبکه‌های اجتماعی: https://eitaa.com/nashremesk https://t.me/azadpajoooh https://eitaa.com/azadpajoooh		
کلیه حقوق محفوظ و مخصوص نشر مسک است.	لیخند علما مجموعه‌ای از لطیفه‌ها و شوخ‌طبعی‌های علما و طلاب	
تکثیر، انتشار و بازآفرینی این اثر یا قسمتی از آن به هر صورت از قبیل کاغذی، الکترونیکی و صوتی بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.	نویسنده: مهدی مسائلی قیمت: ۳۵۰۰۰۰ تومان	
	ویراستار: سمیه‌السادات ابطحی شمارگان: ۵۰ نسخه / نوبت چاپ: اول / شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۰۹۰۷-۱-۸	

فهرست

مقدمه ۱۷

گزیده‌ای از لطائف علمای مُتَقَدِّم ۱۹

شوخی‌های اعمش / ۲۰ / نقل حدیث أَشْعَبَ / ۲۰ / چرا برای شما چنین نمی‌گویند / ۲۱ / برتر از پیامبر (ص) / ۲۲ / ستایش شما می‌کنیم / ۲۲ / خروج از صلوات / ۲۲ / فالفالوده / ۲۳ / مرد سخنور / ۲۳ / خنده مجرمان / ۲۳ / پیشرفت یا علم / ۲۳ / استجابت دعا / ۲۴ / شکر برای پوست باقلا / ۲۴ / حکم غنا / ۲۴ / أَغْوَانُ ظَلَمَةٍ / ۲۴ / با عثمان یا علی / ۲۵ / یک بار برای من، یک بار برای شما / ۲۵ / موقع غذا / ۲۵ / جبرئیل و میکائیل هم نمی‌توانند / ۲۶ / توجیه بخل / ۲۶ / همسایه‌ام را فروختم / ۲۶ / نه از تو، نه از من / ۲۶ / عوارض پلاندر و کُنْدُر / ۲۷ / اراده قوی سکاکی / ۲۸ / خَبِئَةُ الظُّلَمَةِ / ۲۹ / برهان قاطع اسماعیلیه / ۳۰ / دلیل بیل / ۳۱ / کمک در شب اول قبر / ۳۱ / السبب بین سبب / ۳۲ / ای کاش خاک بودم / ۳۳ / شوخی خطرناک / ۳۴ / غذای حرم / ۳۵ / بدترین حالت / ۳۵ / اجابت / ۳۶ / جواب حافظ و جواب خدا / ۳۶ / خدای خیر دهاد / ۳۷ / اسلامی از ماهرویان / ۳۷ / سی سال روزه / ۳۷ / فقط خدا می‌داند / ۳۷ / روی آب راه رفتن / ۳۸

لطائفی از علمای متأخر ۳۹

آقا جمال خوانساری ۴۰

نهی از منکر غیر مستقیم / ۴۰ / نمی‌دانم / ۴۱ / ملاک غنا / ۴۱ / صحبت‌های دراز گوش / ۴۱ /
گزیده‌ای از کتاب کلثوم تنه / ۴۲

شیخ مرتضی انصاری ۴۶

می‌گفتی سواد فارسی ندارم / ۴۶ / دزدی در لباس طلبگی / ۴۶ / در خواب مردم / ۴۶ / اجماع برای وقت غذا / ۴۷ / تغییر اعتقاد / ۴۷ / اسم مادر موسی / ۴۸ / نقل کرامات بعد از مرگ / ۴۹ / تبرک به فرات / ۴۹ / به جای قلیان، نماز شب بخوان! / ۴۹ / در را تر کردن / ۵۰ / به درس نگو کار دارم / ۵۰ / انضیع عمر / ۵۰ / پنج سال دیگر هم می‌فهمید / ۵۱

لطیفه‌هایی درباره مُراد و مُرید ۳۴۸

به معراج رفتن آقا/۳۴۹/تواضع نفسی/۳۴۹/خودش است/۳۴۹/نگاه به ملکوت/۳۵۰/فرق وسوسه و الهام/۳۵۰/پاسخ به مرید/۳۵۰/الله شده/۳۵۰/

لطیفه‌هایی از بهلول نمایان ۳۵۲

کارت دعوت/۳۵۴/دعا برای شفای منصور/۳۵۴/اصمصام و بانی روضه/۳۵۴/نُلا چُغندر/۳۵۵/دعا کنید خدا دروغ باشد/۳۵۶/نابیندایی خدا/۳۵۶/مناجات ملاچُغندر/۳۵۷/تو شاه‌ی/۳۵۷/تا هم فیها خال‌دون می‌رفتم/۳۵۸/شیخ شیپور/۳۵۸/شوخی با شیخ فضل الله/۳۶۰/مجلس علماء/۳۶۱/

لطیفه‌های قرآنی ۳۶۲

سگ‌های غیر عرب/۳۶۳/افرعون پیامبر/۳۶۳/حکمت خلق مگس/۳۶۳/اطمینان قلبی/۳۶۳/نزول آیه به ضربه چماق/۳۶۴/گناه میوه نخوردن/۳۶۴/عصای مرد عرب/۳۶۵/جبران سبب/۳۶۵/آیه الکرسی را هم بردند/۳۶۵/اغلاط قرآن/۳۶۵/نم بدهید!/۳۶۶/مکرم فوینوز/۳۶۷/زمین خواری/۳۶۷/مؤمن خجالتی/۳۶۷/خواندن توحید/۳۶۸/شناسخت از روی چهره/۳۶۸/کنار علما/۳۶۸/نام کبک‌خان در قرآن/۳۶۸/اسم ام‌الله در قرآن/۳۶۹/کارها و شاگرد/۳۶۹/

لطیفه‌هایی درباره نماز ۳۷۰

یافتن مسلمان/۳۷۱/اعلم‌تر از خود/۳۷۱/شناسخت امام جماعت/۳۷۲/در نماز چه می‌خوانند/۳۷۲/ساختن مناره در نماز/۳۷۲/سوره بقره و سوره فیل/۳۷۳/الله اکبر، شد/۳۷۳/شک در حمد/۳۷۳/کس دیگری را بفرست/۳۷۳/به کجا می‌روید/۳۷۳/نماز برای خدا/۳۷۴/سود سفر/۳۷۴/دزد کفش/۳۷۴/نازه وارد/۳۷۴/سمت قبله/۳۷۴/گناه شیطان/۳۷۵/طرف‌داری از کفار/۳۷۵/ارسیدن به نماز/۳۷۵/ارزش نماز/۳۷۵/حرف راست/۳۷۵/نماز تنها/۳۷۶/

لطیفه‌هایی درباره احکام ۳۷۷

قضای غسل ها/ ۳۷۸/ از نوک پیل تا ته پیل/ ۳۷۸/ مسلمان و یهودی/ ۳۷۸/ اسحری خوردن/ ۳۷۸/ کلاغ و چاه/ ۳۷۹/ در آداب غسل کردن/ ۳۷۹/ خلاصی از شک/ ۳۷۹/ فرقی بین حلال و حرام/ ۳۷۹/ نماز نخوان/ ۳۸۰/ طرف بزرگوار است/ ۳۸۰/ به گاو و گوسفند کسی ضرر ندارد/ ۳۸۰/ لریضی که بتواند/ ۳۸۱/ مفرداتش، عیبی ندارد/ ۳۸۱/ سؤال نامناسب و جواب مناسب/ ۳۸۱/ پهن تر/ ۳۸۲/ شک در وجود خود/ ۳۸۲/ پاکیزگی/ ۳۸۲/ طهارت نجاسات/ ۳۸۳/ حکم روزه/ ۳۸۳/ کجای تابوت/ ۳۸۴/ شاهد قمارباز/ ۳۸۴/

لطفیه‌هایی درباره دعا..... ۳۸۵

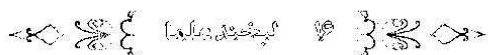
ذکر جدید/ ۳۸۶/ ذکر زیادی/ ۳۸۶/ ادعای کودکان/ ۳۸۶/ دعا فقط به مادر/ ۳۸۶/ سخت‌گیری بر خدا/ ۳۸۶/ ادعای بخیل/ ۳۸۷/ امام‌زاده بدون کرامت/ ۳۸۷/ دیهات را آوردی که من روغنش نکردم/ ۳۸۷/ ادعای مردانه و زنانه/ ۳۸۸/

لطفیه‌هایی درباره استخاره..... ۳۸۹

لوازم کار/ ۳۹۰/ استخاره بیجا/ ۳۹۰/ استخاره خوب/ ۳۹۱/ از بس که بدی/ ۳۹۱/ استخاره خوب/ ۳۹۱/ نیت استخاره/ ۳۹۱/ استخاره روزی برای خودم می‌خواهم/ ۳۹۲/

لطفیه‌هایی درباره ادیان و مذاهب..... ۳۹۳

از سگ کمتر/ ۳۹۴/ لاهوت و ناسوت/ ۳۹۴/ موسی برتر بود یا عیسی/ ۳۹۴/ انشانه شیعه بودن/ ۳۹۴/ حق عثمان بر خلفا/ ۳۹۵/ دلیل حلیت مُنَعَه/ ۳۹۵/ حاضر جوابی/ ۳۹۶/ تو از همه برتری/ ۳۹۷/ یاد گفتن به یکی از خلفا/ ۳۹۷/ انا من علی/ ۳۹۷/ مصیبتی مانند تو!/ ۳۹۸/ من به جهنم/ ۳۹۸/ غلو درباره معاویه در اصفهان/ ۳۹۹/ مناره هُوَهُو در اصفهان/ ۴۰۰/ شهر دندان کنان/ ۴۰۰/ ابوبکر در قم/ ۴۰۱/ معجزات عُمران/ ۴۰۲/ سؤال تاریخی/ ۴۰۲/ دنبال قاتل می‌گردند/ ۴۰۳/ منبع فضایل/ ۴۰۳/ آتش معاویه و نماز علی/ ۴۰۴/ اساقی‌گری معاویه/ ۴۰۴/ تغییر مذهب/ ۴۰۵/ اطلاقی زن مخالف/ ۴۰۵/ حضور معاویه در جنگ بدر/ ۴۰۵/ لئیر خدا خطا ندارد/ ۴۰۶/ حالا که زور است یا حسین/ ۴۰۶/ لبرتری عایشه/ ۴۰۷/ اناراحتی عایشه/ ۴۰۷/ دوست داشتن عایشه/ ۴۰۷/ عاقبت مرید ناصر خسرو/ ۴۰۸/ قسم خوردن مرد شیعه/ ۴۰۸/ پاسخ

متفاوت/ ۴۰۹/ مقایسه صحابه/ ۴۰۹/ ترازوی خراب/ ۴۰۹/ اگر علی ساریان است/ ۴۱۰/ علی

می ماند و حوضش/ ۴۱۰/ بدر یزید/ ۴۱۰/ یزید و مزید/ ۴۱۱/ کشتنی است/ ۴۱۱/

فهرست منابع ۴۱۳

www.ketab.ir

مقدمه

شوخی طبعی و طنز در میان روحانیت و علمای دینی جایگاه ویژه‌ای دارد، به گونه‌ای کاربرد آن منحصر به تعاملات شخصی طلاب و علما با یکدیگر نیست و روحانیون در عرصه‌های اجتماعی، تبلیغی، تحصیلی، سیاسی و عرفانی از طنز و شوخی طبعی بهره‌ وافر می‌برند. حقیقت این که مجموعه‌ای از عوامل همچون حاضر جوابی، لطافت طبع، تسلط ادبی، دقت و تیزبینی و... موجب شده است تا شوخی طبعی در میان علمای دینی پررنگ باشد و شخصیتی خوش‌مشرب برای بعضی روحانیون به وجود آورد.

افزون بر این، استفاده از طنز و شوخی جزئی از تقریحات حلال و مشروعی است که پیشوایان دینی نیز آن را به کار می‌بسته‌اند. از این جهت بعضی از علمای دینی به تألیف و یا گردآوری آثار طنز همت گماشته‌اند. چنانچه در کثکول‌های فراوانی که از علمای دینی برجای مانده است، لطیفه‌ها و شوخی‌ها جایگاه ویژه‌ای دارند.

همچنین طنزپردازی می‌تواند مواعظ و مطالب انتقادی را ملایم و دل‌پذیر کند و بر نفوذ آنها بیفزاید؛ چنانچه بزرگانی همچون شیخ بهایی در کتاب موش و گربه، و آقا جمال خوانساری در کثوم‌ننه جایگاه استفاده از این هنر را در میان روحانیون نمایان ساخته‌اند. در حوزه‌های علمیه در وصف بسیاری از علما از شوخی طبعی‌های آنها یاد می‌شود و گردآوری حکایات طنز و شوخی طبعی‌های نقل شده از آنها تفحص زیادی را می‌طلبد و شاید چندین جلد کتاب را به خود اختصاص دهند. در مجموعه پیش‌رو بنده تلاش نمودم گزیده‌ای از شوخی‌ها و لطیفه‌گویی‌های علما و طلاب را تقدیم خوانندگان کنم؛ زیرا: (آپ خجیحون را اگر نتوان کشید/ هم ز قدر تشنگی نتوان بُرد)^۱

بخش اول این مجموعه به نقل حکایت‌ها و مطایبه‌های علمای متقدم اسلامی اختصاص دارد. در این بخش حکایات به صورت کثکول‌وار آمده‌اند و فصل‌بندی نشده‌اند. بخش دوم به نقل حکایت‌های طنز مرتبط با علمای شاخص از جهت علمی و اجتماعی یا معروف از جهت شوخی طبعی اختصاص دارد. در این قسمت برای بعضی از علما یک عنوان و فصل

وجود دارد. طبیعی است که در این بخش بسیاری از علما از قلم افتاده‌اند و بنده نتوانسته‌ام به شوخ‌طبعی‌های آنها دسترسی پیدا کنم و فصل مستقلی به آنها اختصاص دهم. در بخش دوم نیز لطیفه‌ها و شوخی‌ها و نکات طنزی را از عموم علما و روحانیون و طلاب نقل کرده‌ام. در این قسمت نیز مطایبه‌ها و حکایت شیرین و طنزی از مراجع و علمای بزرگ و سرشناس وجود دارد. در بخش پایانی نیز لطیفه‌ها با توجه به اصناف و موضوعات مربوط به روحانیت و تبلیغ دین دسته‌بندی شده‌اند. در نقل حکایت‌ها و لطیفه‌ها فهم عمومی مردم مورد توجه بنده بوده است و از نقل لطیفه‌های تخصصی تا حدودی خودداری کرده‌ام. بیان این تذکر نیز لازم است که محتوای لطیفه‌ها، شوخی‌ها و مطایبات نقل شده در این کتاب، ملازمه‌ای با نظرات شخصی بنده ندارد و نقل آنها به معنای تأیید محتوای آنها نیست.

این نکته را نیز بیافزایم که این مجموعه در راستای کتاب دیگر بنده به نام فرهنگ اصطلاحات طلاب است که پیش از این توسط نشر آرما منتشر شده است. در آن مجموعه توصیفی از ادبیات عمومی و فرهنگ گفتاری حوزه علمیه ارائه کرده‌ام که در ضمن آن نیز اصطلاحات طنز طلاب وجود دارند. هدف از انتشار کتاب فرهنگ اصطلاحات طلاب زدودن حجاب بدبینی نسبت به روحانیت و نفی سیری بودن سازمان روحانیت شیعه بود؛ موضوعی که در این کتاب نیز دنبال می‌شود؛ به این معنا که مردم روحانیت را جزئی از خودشان ببینند و احساس جدایی و دوگانگی میان آنها وجود نداشته باشد.

مهدی مسائلی

تابستان ۱۴۰۰